

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеська національна академія харчових технологій

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Статистика підприємства

Вибіркова навчальна дисципліна

Мова навчання - українська

Освітньо-професійна програма Облік і аудит

Код та найменування спеціальності 071 Облік і оподаткування

Шифр та найменування галузі знань 07 Управління та адміністрування

Ступінь вищої освіти бакалавр

Розглянуто, схвалено та затверджено
Методичною радою академії

РОЗРОБЛЕНО ТА ЗАБЕЗПЕЧУЄТЬСЯ: кафедрою обліку та аудиту Одеської національної академії харчових технологій

РОЗРОБНИК: Ступницька Т.М., доцент, к.е.н., доцент
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри обліку та аудиту
Протокол від «24» 06 2020 р. № 21

Завідувач кафедри Немченко В.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Розглянуто та схвалено методичною радою зі спеціальності 071 Облік і оподаткування
(код та найменування спеціальності)

Голова ради Немченко В.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми Немченко В.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Розглянуто та схвалено Методичною радою академії
Протокол від «30» 10 2020 р. № 11

Секретар Методичної ради академії Мураховський В.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

	Стр.
1 Пояснювальна записка	4
1.1 Мета та завдання навчальної дисципліни	4
1.2 Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти	4
1.3 Міждисциплінарні зв'язки	6
1.4 Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС	6
2 Зміст дисципліни:	6
2.1 Програма змістовних модулів	6
2.2 Перелік практичних занять	9
2.3 Перелік завдань до самостійної роботи	9
3 Критерії оцінювання результатів навчання	9
4 Інформаційне забезпечення	10

1. Пояснювальна записка

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Статистика підприємства» полягає в тому, щоб навчити студентів розуміти та правильно використовувати систему статистичних показників, які характеризують рівень розвитку промислового підприємства і є підставою для пошуку резервів поліпшення його діяльності, зміцнення його фінансового стану

Методологічною основою дисципліни є загальнофілософські та загальнонаукові принципи: діалектична логіка, порівняння, аналіз, синтез.

Завдання дисципліни «Статистика підприємства» полягає в вивченні статистичних показників, які використовують для обліку та оцінки різних сторін діяльності промислового підприємства та вміння застосовувати їх на практиці для пошуку резервів поліпшення діяльності підприємства, зміцнення його фінансового стану.

В результаті вивчення дисципліни «Статистика підприємства» студент повинен:

знати:

- сутність та методи визначення статистичних показників, які використовують для обліку та оцінки різних сторін діяльності промислового підприємства.

вміти:

- розрахувати показники, які характеризують обсяг продукції підприємства, ефективність використання робочого часу, трудових ресурсів, основних засобів, а також собівартість продукції та оплату праці; аналізувати статистичні матеріали для пошуку резервів ефективного розвитку підприємства, з'ясувати основні тенденції у розвитку процесів, що утворюють процес виробництва продукції. а також використовувати накопичені знання для своєї практичної та наукової діяльності.

1.2. Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Статистика підприємства» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в [Стандарті вищої освіти зі спеціальності 071 Облік і оподаткування](#) та [освітньо-професійній програмі «Облік і аудит»](#) підготовки бакалаврів.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, бути готовим до засвоєння та застосування набутих знань.

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, аналізу та синтезу для прийняття обґрунтованих рішень для їх розв'язання.

ЗК3. Здатність працювати автономно та в команді з урахуванням вимог

професійної дисципліни, планування та управління часом.

ЗК5. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК6. Здатність бути критичним та самокритичним, визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК7. Здатність до гнучкого мислення та компетентного застосування набутих знань в практичній роботі за фахом та в повсякденному житті.

ЗК8. Здатність спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово.

ЗК11. Здатність презентувати результати проведених досліджень.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ФК2. Здатність використовувати науково-методичний інструментарій для дослідження, формування та презентації фінансово-економічної інформації.

ФК3. Здатність підтримувати належний рівень професійних якостей та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

ФК4. Здатність вести дискусію, використовувати відповідну термінологію та способи вираження думки в усній та письмовій формах рідною мовою.

ФК7. Здатність формувати, описувати та пояснювати обліково-аналітичну інформацію в системі управління діяльністю підприємства.

ФК8. Здатність використовувати економіко-математичний інструментарій для дослідження економічних процесів, розв'язання прикладних економічних та оптимізаційних завдань в сфері обліку, аудиту та оподаткування.

ФК12. Здатність здійснювати контроль дотримання нормативних актів з методології бухгалтерського обліку та системи оподаткування, збереження і ефективного використання ресурсів.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Демонструвати базові теоретичні знання та розуміння економічних категорій, законів, причинно-наслідкових зв'язків між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПРН 4. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову, статистичну звітність підприємств, установ, організацій та інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПРН 5. Володіти методичним інструментарієм фіксації, обробки, систематизації та передачі обліково-аналітичної інформації щодо фактів та процесів господарської діяльності підприємств, в т.ч. у зовнішньоекономічній сфері

ПРН 8. Обґрунтовувати ефективність прийняття рішення з використанням обліково-аналітичної інформації та розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством.

ПРН 10. Визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні держави та підприємств різних організаційно-правових форм власності.

ПРН 11. Володіти базовими знаннями фундаментальних розділів математики в обсязі, необхідному для застосовування економіко-математичних методів у обраній професії.

ПРН 12. Володіти та застосовувати знання української та іноземної мови для

формування ділових паперів і спілкування у професійній діяльності.

ПРН 14. Вміти працювати як автономно, так і в команді, проявляти самостійність і відповідальність у роботі, використовувати в роботі етичних принципів.

ПРН 17. Виконувати професійні функції з урахуванням вимог трудової дисципліни, планування та управління часом.

ПРН 18. Володіти та застосовувати науково-методичний інструментарій в практичній діяльності

1.3. Міждисциплінарні зв'язки

Попередні – Теорія ймовірності і математична статистика, Статистика, Бухгалтерський облік, послідовні – Організація і методика економічного аналізу, Економетрика, Економіка підприємства, Аналіз господарської діяльності.

1.4. Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС

Навчальна дисципліна викладається на другому курсі у четвертому семестрі денної форми навчання та на третьому курсі у п'ятому семестрі заочної форми навчання.

**Кількість кредитів денна ECTS- 4, годин – 120;
заочна ECTS- 5, годин – 150.**

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	40	20	20
заочна	14	8	6
Самостійна робота, годин	Денна - 80		Заочна - 136

2. Зміст навчальної дисципліни

2.1. Програма змістовних модулів

№ теми	Зміст теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Змістовий модуль 1 – Статистика продукції та трудових ресурсів підприємства			
1.	Об'єкт, предмет, методи та завдання статистики підприємства. <i>(Характеристика єдиної системи обліку на підприємстві, в галузі та в економіці держави як єдність нерозривно пов'язаних видів обліку: оперативного, статистичного та бухгалтерського. Сутність статистичного обліку або статистики. Промислове підприємство як об'єкт вивчення дисципліни «Статистика підприємства». Ознаки самостійного підприємства, його складові частини. Класифікація цехів промислового підприємства. Характеристика процесів та явищ, що відбуваються на промисловому підприємстві і утворюють процес виробництва продукції на ньому, які є предметом вивчення дисципліни. Специфічні статистичні прийоми, способи, правила і методи статистичних досліджень).</i>	2	1
2.	Статистика продукції підприємства <i>(Поняття продукції промислового підприємства. Склад продукції за елементами стадій готовності: готові вироби, напівфабрикати, незавершене виробництво. Характеристика послуг промислового характеру. Система показників обліку продукції. Облік продукції в натуральному та умовному на-</i>	4	2

	<i>туральному виразі. Переваги та недоліки цих методів обліку продукції. Вартісні показники обсягу продукції: валовий оборот, валова продукція, товарна продукція та реалізована продукція, їхній склад та оцінка. Облік незавершеного виробництва. Межі використання вартісних показників обсягу продукції. Статистичне вивчення ритмічності виробництва продукції, якості продукції та роботи на промисловому підприємстві. Статистична звітність підприємства по продукції).</i>		
3.	<i>Статистика робочої сили та робочого часу. (Вивчення складу працівників підприємства. Категорії працівників персоналу основної діяльності підприємства, його структура. Статистичне вивчення робочої сили. Характеристика професійно-кваліфікаційного складу робочої сили. Групування робочої сили за різними ознаками. Вивчення кількості працівників. Види кількості працівників на певну дату. Поняття облікової, явочної кількості робітників та кількості робітників, що фактично працювали, на певну дату як видів кількості робітників. Показники кількості працівників за певний період. Методи розрахунку показників середньої облікової, середньої явочної кількості працівників та середньої кількості робітників, що фактично працювали, за певний період. Вивчення руху робочої сили. Показники руху кількості робітників, які характеризують абсолютний та відносний оборот робочої сили з прийняття та звільнення. Плинність робочої сили. Поняття робочого часу. Облік робочого часу у людино-днях та людино-годинах. Фонди часу: календарний і табельний, а також максимально можливий фонд робочого часу. Показники використання робочого часу. Система взаємопов'язаних показників, які характеризують ефективність використання робочого часу за середньою кількістю днів роботи на одного робітника за період, за середньою тривалістю робочого дня та за середньою кількістю годин роботи на одного робітника за період. Статистична звітність про трудові ресурси підприємства).</i>	4	1
Змістовий модуль 2 – Статистика продуктивності праці та її оплати			
4.	<i>Статистика продуктивності праці (Поняття продуктивності праці. Прямий та обернений показники продуктивності праці. Методи вимірювання продуктивності праці в залежності від вибору одиниці вимірювання обсягу продукції, за допомогою якого визначають продуктивність праці: натуральний, трудовий, вартісний. Межі використання натурального, трудового та вартісного методів вимірювання продуктивності праці. Вибір одиниці часу та сукупності працівників для обчислення продуктивності праці. Взаємозв'язок між показниками продуктивності праці робітників, які обчислено за різні одиниці часу. Статистичне вивчення динаміки продуктивності праці за допомогою індексів. Сутність та види індексів продуктивності праці: натуральні, трудові, вартісні, індивідуальні та загальні індекси продуктивності праці. Статистичне вивчення динаміки продуктивності праці у цілому по підприємству, яке має декілька основних цехів за допомогою загальних натуральних індексів продуктивності праці змінного і фіксованого складів та структурних зрушень в кількості робітників (працівників промислово-виробничого персоналу) з різними рівнями продуктивності праці (високими і низькими) по окремих цехах підприємства. Загальні трудові індекси продуктивності праці, побудовані на зіставленні фактичних рівнів трудомісткості продукції та на зіставленні досягнутого фактично і нормативного рівнів трудомісткості продукції. Загальний вартісний індекс продуктивності праці. Взаємозв'язок між показниками</i>	4	2

	<i>та індексами обсягу продукції, кількості робітників (персоналу основної діяльності) та продуктивності їхньої праці. Визначення частки приросту обсягу продукції за рахунок зростання продуктивності праці. Використання індексного аналізу для виявлення впливу окремих факторів на динаміку місячної (квартальної, річної) продуктивності праці з розрахунку на одного робітника за схемами взаємопов'язаного та відокремленого вивчення).</i>		
5.	<i>Статистика оплати праці (Поняття заробітної плати. Склад витрат на оплату праці. Основна та додаткова заробітна плата. Інші заохочувальні та компенсаційні виплати. Фонд оплати праці. Фонд заробітної плати. Склад фондів годинної, денної та місячної (квартальної, річної) заробітної плати робітників та необхідність їх визначення. Показники рівня заробітної плати робітників: середня годинна, середня денна та середня місячна (квартальна, річна) заробітна плата з розрахунку на одного робітника за певний період, та методика їх визначення. Неповна та повна середня заробітна плата. Взаємозв'язок між показниками середньої заробітної плати з розрахунку на одного робітника, що обчислено за різні одиниці часу певного періоду. Використання індексного аналізу для виявлення впливу окремих факторів на середню річну (неповну і повну) заробітну плату з розрахунку на одного робітника за схемами взаємопов'язаного та відокремленого вивчення. Статистичне вивчення динаміки середньої заробітної плати з розрахунку на одного робітника (працівника основної діяльності) по підприємству, що має декілька основних цехів, у цілому за допомогою загальних індексів змінного і фіксованого складу, а також індексу, що враховує структурні зрушення у кількості робітників (працівників персоналу основної діяльності) з різними рівнями середньої заробітної плати (високими і низькими) по окремих цехах підприємства. Зіставлення динаміки показників середньої заробітної плати та продуктивності праці з розрахунку на одного робітника (працівника персоналу основної діяльності). Характеристика та сутність співвідношення між відсотками приросту середньої заробітної праці та продуктивності праці з розрахунку на одного робітника (працівника персоналу основної діяльності). Коефіцієнт еластичності, який показує, на скільки відсотків зросла середня заробітна плата на кожний відсоток зростання продуктивності праці з розрахунку на одного робітника (працівника промислово-виробничого персоналу) в звітному періоді порівняно з базисним. Статистична звітність з праці на підприємстві).</i>	4	2
6.	<i>Статистика основних засобів (Економічна сутність основних засобів промислового підприємства, їх склад та класифікація. Види оцінки основних засобів за часом та за станом. Первісна та залишкова вартість основних засобів. Знос основних засобів. Амортизація. Методи визначення амортизації основних засобів основного виду діяльності підприємства. Статистичне вивчення руху основних засобів на протязі певного періоду. Показники повної та фактичної (залишкової) вартості основних засобів на початок та на кінець періоду. Статистичне вивчення стану основних засобів за допомогою коефіцієнтів зносу, придатності, введення, оновлення, вибуття. Показники ефективності використання основних засобів. Взаємозв'язок між показниками та індексами обсягу продукції, вартості основних засобів основного виду діяльності та фондівіддачі. Визначення частки приросту обсягу продукції на підприємстві за рахунок збільшення основних засобів основного виду його діяльності).</i>	2	–
ВСЬОГО		28	8

2.2. Перелік практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Об'єкт, предмет, методи та завдання статистики підприємства.	2	–
2	Статистика продукції підприємства	4	1
3	Статистика робочої сили та робочого часу	4	1
4	Статистика продуктивності праці	4	2
5	Статистика оплати праці	4	1
6	Статистика основних засобів	2	1
ВСЬОГО		20	6

2.3. Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Види навчальної діяльності	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Опрацювання лекційного матеріалу	20	33
2	Підготовка до практичних занять	37	56
3	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	–	24
4	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань	23	23
5	Виконання курсового проекту (роботи)	–	–
ВСЬОГО		80	136

3. Критерії оцінювання результатів навчання

Види контролю: поточний, підсумковий – іспит

Нарахування балів за виконання змістовного модуля

Вид роботи, що підлягає контролю	Оцінні бали		Форма навчання					
			денна			заочна		
	min д/з	max д/з	Кільк. робіт, одиниць	Сумарні бали		Кільк. робіт, одиниць	Сумарні бали	
		min		max	min		max	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
4-й семестр						5-й семестр		
Змістовий модуль 1 – Статистика продукції та трудових ресурсів підприємства								
Робота на практичних заняттях (вхідний контроль усне опитування)	2/15	4/20	5	10	20	1	15	20

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Завдання за темами №1-3	3/-	4/-	3	9	12	–	–	–
Виконання індивідуального комплексного завдання	14/15	20/39	1	14	20	1	15	39
Проміжна сума	–	–	–	33	52	–	30	59
Модульний контроль у поточному семестрі	17/22	29/29	1	17	29	1	22	29
Контроль результатів дистанційного модулю	10/8	19/12	1	10	19	–	8	12
Рейтинг за творчі здобутки студентів	0/-	10/-	–	0	10	–	–	–
Оцінка за модуль 1	–	–	–	60	100	–	60	100
Змістовий модуль 2 – Статистика продуктивності праці та її оплати								
Робота на практичних заняттях (усне опитування, розв'язання задач)	3/15	5/20	5	15	25	2	30	40
Опрацювання тем, не винесених на лекції	-/4	-/6	–	–	–	1	4	6
Завдання за темами №4-6	3/-	5/-	3	9	15	–	–	–
Виконання індивідуального комплексного завдання	12/10	19/13	1	12	19	–	10	13
Проміжна сума	–	–	–	36	59	–	44	59
Модульний контроль (колоквіум)	24/16	41/41	1	24	41	–	16	41
Оцінка за модуль 2	–	–	–	60	100	–	60	100
Разом з дисципліни			60 ... 100			60 ... 100		

4. Інформаційні ресурси

Базові

1. Про державну статистику: Закон України, затв. постановою Верховної Ради України від 17 вересня 1992 року № 2614-XII : станом на 19 квітня 2014 р. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-12> (дата звернення: 5.05.2020 р.)

2. Про зайнятість населення: Закон України, затв. постановою Верховної Ради України від 7 липня 2012 року № 5067-VI: станом на 18 квітня 2020 р. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (дата звернення: 5.05.2020 р.)

3. Про оплату праці: Закон України № 108/95-ВР від 24.03.1995 р. за станом на 13.02.2020 р. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 5.05.2020 р.)

4. Основні засоби: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7, затв. Наказом Міністерства фінансів України № 92 від 27 квітня 2000 р. за станом на 16.09.2019 р. / Верховна Рада України. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/standart->

buhgalterskogo/pologhennya-standart-buhgaltersykogo-1021472.html (дата звернення: 6.05.2020 р.)

5. Дохід: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15, затв. Наказом Міністерства фінансів України № 290 від 29 лист. 1999 р. за станом на 27.06.13 р. / Верховна Рада України. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/standart-buhgalterskogo/pologhennya-standart-buhgaltersykogo-1021481.html>

6. (дата звернення: 6.05.2020 р.)

7. Витрати : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16, затв. Наказом Міністерства фінансів України № 318 від 31 грудня 1999 р. за станом на 27.06.13 р. / Верховна Рада України. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/standart-buhgalterskogo/pologhennya-standart-buhgaltersykogo-1021482.html> (дата звернення: 6.05.2020 р.)

8. Податковий кодекс України, затверджено постановою Верховної Ради України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI: станом на 2 квітня 2020 р. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 6.05.2020 р.)

9. Інструкція зі статистики заробітної плати, затверджено наказом Державного комітету статистики України № 5 від 13.01.2004 р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG8713.html

10. Інструкція зі статистики кількості працівників, затв. наказом Державного комітету статистики України № 286 від 28.09.2005 р. за станом на 29 жовтня 2006 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1442-05> (дата звернення: 6.05.2020 р.)

11. Вашків П.Г., Пастер В.І., Сторожук В.П. Статистика підприємства: підруч. К.: Либідь, 1999. 220с.

12. Конспект лекцій по дисципліне „Статистика підприємства” для студентів спеціальності 6.050106 „Учет и аудит” заочної форми обучения / Сост. Л.Т. Звягинцева. Одеса: ОНАПТ, 2004.

13. Матковський С.О., Гринькевич О.С., Сорочак О.З. Статистика підприємств: навч. посіб. К: МОНУ, 2013. 560 с.

14. Статистика підприємств: навч. посіб. / С.О. Матковський та ін. Львів: Світ, 2007. 440с.

15. Статистика підприємства з основами економічної статистики [Електронний ресурс]: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою організації навчального процесу / Л.І. Вишневецька. – Електрон. дані. Полтава: ПУСКУ, 2010.

16. Статистика підприємства з основами економічної статистики [Електронний ресурс]: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою організації навчального процесу / Ю.В. Моторний. Електрон. дані. Полтава: ПУСКУ, 2010.

17. Ступницька Т. М. Конспект лекцій з курсу «Статистика підприємства» [Електронний ресурс]: для студентів ступеню «Бакалавр» спец. 071 «Облік і оподаткування» ден. та заоч. форми навчання. Одеса: ОНАХТ, 2017. 68 с.

18. Ступницька Т. М. Методичні вказівки та практичне забезпечення до практичних занять з курсу «Статистика підприємства» [Електронний ресурс]:

для студентів ступеню «Бакалавр» спец. 071 «Облік і оподаткування» ден. форми навчання. Одеса : ОНАХТ, 2017. 14 с.

19. Ступницька Т. М. Методичні вказівки до вивчення дисципліни та самостійної роботи з курсу «Статистика підприємства» [Електронний ресурс] : для студентів ступеню «Бакалавр» спец. 071 «Облік і оподаткування» заоч. форми навчання. Одеса : ОНАХТ, 2017. 15 с.

Допоміжна

1. Бублик С. Г. Удосконалення державної системи статистичного спостереження за розвитком дослідницького потенціалу в Україні // Статистика України. 2011. № 2. С. 84-87.

2. Вашків П.Г., Пастер В.І., Сторожук В.П. Теорія статистики: навч. посіб. К.: Либідь, 2001. 320с.

3. Горкавий В. К. Статистика: навч. посіб. вид. 2-ге, перероб. і допов. К. : Алерта, 2012. 608с.

4. Мармоза А.Т. Теорія статистики: підручник. 2-е вид., перероб. та доп. К.:ЦУЛ, 2013. 558 с.

5. Моторин, Р. М., Чекотовський Е. В. Статистика для економістів: навч. посібник. 3-тє вид., випр. і доп. К. : Знання, 2013. 381с.

6. Макущенко Л. І. Розвиток регіональної статистики в Україні // Держава та регіони. Сер.: Економіка та підприємництво. 2007. № 4. С. 152-156.

7. Статистика: навч. посіб. 2-ге вид. / С. О. Матковський та ін. Львів: «Новий Світ-2000», 2011. 429 с.

8. Штангрет А.М., Копилюк О. І. Статистика: навч. посіб. К.: Центр навч. літ., 2005. 232 с.

9. Навчально-методичний кабінет кафедри обліку та аудиту ОНАХТ, ауд. А-301.

10. Бібліотека ОНАХТ.

11. Одеська національна наукова бібліотека.

12. Національна бібліотека України ім. Вернадського: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>

Сайти мережі Internet:

1. [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
2. <http:// www.dtkk.com.ua>.
3. <http:// www.liga.com.ua>.
4. <http://www.glavbukh.ua>
5. <http://www.vobu.com.ua>
6. <http://buhgalter911.com/>